Cultural and Historical Relations of Thai Malay in Southern Part of Thailand and Malay Thai Kelantan

Re-Thinking : USA & ASIA

Commentary
ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เดือน กุมภาพันธ์ 2558

SAREC
Strategic Studies Center
National Defence Studies Institute

ศูนย์วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน
SSC ASEAN Research and Expert Centre

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗
© ลิขสิทธิ์ภาษาไทย เป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	:	พลตรี ดร.ไชยอนันต์	จันทคณานุรักษ์
บรรณาธิการเล่ม	:	นาวาอากาศเอก ภูมิใจ	เลขสุนทรากร
ที่ปรึกษา	:	พันเอก อภิศักดิ์	สมบัติเจริญนนท์
	:	พันเอก ทนงศักดิ์	รองทิม
	:	นาวาอากาศเอกหญิง นุชชาลี	ศิริทรัพย์
	:	นาวาอากาศเอก ณรงค์ชัย	นิมิตบุญอนันต์
ผู้เรียบเรียง/ผู้ตรวจ	:	นางสาวเปมิกา	สนิทพจน์
ผู้ตรวจ	:	นาวาอากาศโทหญิง สาหร่าย	จันสา
	:	พันโทหญิง ปิยะนุช	ปี่บัว
	:	เรือตรีหญิง จิตราภรณ์	จิตรธร
	:	นางสาวมนวดี	ถกลธวัช
	:	นางสาวหัสยา	ไทยานนท์
	:	นางสาวสุนทราภรณ์	มะโน
	:	นายกนกกฤษณ์	รักษาพราหมณ์
	:	นางสาวศิวลีย์	สิริโรจน์บริรักษ์
ประจำกองบรรณาธิการ	:	นางสาวกัญจน์กนก	ลอตระกูล
	:	นางสาวอธิวรรณ์	อธิกูล
ศิลปกรรม	:	จ่าสิบเอก พสิทธิ์ศักดิ์	แสนจำลาห์
พิสูจน์อักษร	:	นางสาวภัทรฤทัย	ลางเมือง

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดี แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02 275 5716 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้ของไทย และชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน

Cultural and Historical Relations of Thai Malay in Southern Part of Thailand and Malay Thai Kelantan.

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.จรัญ มะลูลีม
ผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนฯ (SAREC)

การศึกษาด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ในเขตพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย และพื้นที่ชายแดนตอนเหนือของมาเลเซีย ถือเป็นสนามวิจัยทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีความเหลื่อมล้ำทับซ้อนกันระหว่างความเป็นชาติ และความเป็นชาติพันธุ์ การกำหนดพรมแดนแห่งรัฐระหว่างไทยกับมาเลเซีย ในปี 2452 ทำให้กลุ่มชนเชื้อสายมลายูจำนวนมากกลายเป็นพลเมืองของไทย ขณะเดียวกันกลุ่มชนเชื้อสายไทยส่วนหนึ่งได้กลายเป็นพลเมืองของมาเลเซีย

สิ่งที่เกิดขึ้นตามมมา คือ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างจากชนส่วนใหญ่ของประเทศตน และคล้ายคลึงกับชนส่วนใหญ่ของประเทศเพื่อนบ้าน ที่น่าสนใจไปกว่านั้นคือ ขณะที่กลุ่มชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอยู่ในสังคมร่วมกับชนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างสงบสุข แต่ชาวไทยเชื้อสายมลายูต้องดำรงอยู่ในสังคมไทยที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและความรุนแรง

แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับชนทั้งสองกลุ่มในหลายประเด็นแต่การศึกษาที่มุ่งเจาะลึกถึงแก่นของการแสดงออกที่มีต่อกันระหว่างกลุ่มชนผ่านการสื่อสารอันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างหรือลดความขัดแย้งระหว่างกันยังคงมีช่องว่างขององค์ความรู้อยู่มาก

จากบันทึกประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยเชื้อสายมลายู มักมีลักษณะเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชน แต่สำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกลับเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ค้นพบกับแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม พบว่า ระบบการศึกษา[1] และครอบครัวของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต่างช่วยกันขัดเกลาให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่เกิดในรัฐกลันตันเติบโตมาด้วยความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนและประวัติศาสตร์แห่งชาติมาเลเซีย เนื่องจากมีสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็น “ตัวแทน” ในการขัดเกลาทางสังคม

แต่ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูกลับเป็นประวัติศาสตร์ปกปิด สถาบันครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเอง ส่วนสถาบันการศึกษาก็สอนแต่เพียงประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ค่อนข้างจะไม่ลงรอยกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายู

---

[1] รัฐบาลมาเลเซียจัดสวัสดิการด้านการศึกษาให้กับคนมาเลเซียทุกเชื้อชาติอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาภาคบังคับทุกคนต้องจบมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรณีมีฐานะยากจน รัฐจะมีกองทุนพิเศษให้การช่วยเหลือ พ่อแม่ที่ไม่ส่งลูกไปเรียนก็จะมีความผิดตามกฎหมายและในกรณีที่ต้องการจะเรียนในระดับสูงขึ้นไป รัฐก็จะมีกองทุนให้ความช่วยเหลือและต้องใช้คืนเมื่อมีงานทำแล้วภาษาที่ใช้ในการเรียนจะมี 2 ภาษาคือภาษาอังกฤษและภาษามลายู เด็กที่มีเชื้อชาติใดก็จะเรียนภาษาของเชื้อชาตินั้น เช่น ภาษาจีน ฮินดี (อินเดีย) มลายู เป็นต้น แต่เด็กมาเลเซียเชื้อชาติไทยไม่ได้เรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนภาษาไทยที่วัด ซึ่งสอนโดยพระภิกษุหรือสอนโดยพ่อแม่ ดูรายละเอียดเรื่องนี้ในต้นยำกุ้ง : สถานภาพของคนไทยในมาเลเซียใน Check & Balance อ้างถึงแล้ว, หน้า 7

สิ่งนี้ทำให้สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาไม่สามารถทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคมให้กับเยาวชนชาวไทยเชื้อสายมลายูได้ ขณะเดียวกันตัวแทนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนก็มักนำเสนอภาพของความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาติพันธุ์อยู่เสมอ[2]

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักถูกนำไปใช้ในเชิงบวก แต่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้ในเชิงลบ ส่วนภาพลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเชิงลบ แต่ภาพลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักมีลักษณะเป็นเชิงบวก

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชนทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน จะค้นพบความแตกต่างที่สำคัญคือมโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทยได้แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ แต่มโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ค้นพบกลับแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในเชิงบวกมากกว่า โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการปรับตัวเข้าหากันและแยกตัวออกจากกัน

เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวมักเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความไม่ลงรอยกัน เช่น ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีพฤติกรรมการสื่อสารที่พยายามปรับตัวเข้าหากันในเชิงรักษาสายสัมพันธ์ภายใต้สถานการณ์ไม่สงบในพื้นที่ แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกลับแสดงการปรับตัวเข้าหากันในเชิงเพิ่มความสัมพันธ์อันดีให้มีมากขึ้น

นอกจากนี้ยัง พบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงการแยกตัวออกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสารในเรื่องศาสนา[3] และวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ชาวไทยเชื้อมลายูนอกจากจะแสดงพฤติกรรมแยกตัวออกจากชาวไทยเชื้อสายไทย ด้วยเหตุผลทางศาสนาและวัฒนธรรมแล้วยังมีเหตุผลเรื่องอำนาจของคู่สื่อสาร และผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่อีกด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่ม โดยสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเด็นได้แก่ ประเด็นที่ 1 เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ประเด็นที่ 2 เกิดจากอำนาจที่มีมากกว่าของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งน้ำหนักอยู่ที่ประเด็นหลังมากกว่า ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มมีลักษณะค่อนข้างใกล้เคียงกัน

เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวมาพิจารณาผ่านแนวคิดกระจกสะท้อนตัวตนของ Charles Horton Cooley ซึ่งเป็นรากเหง้าของแนวคิดการขัดเกลาทางสังคม พบว่า สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาในประเทศไทยกำลังสะท้อนภาพในเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวไทยเชื้อสายไทยและรัฐบาลไทย ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาในประเทศมาเลเซียก็กำลังสะท้อนภาพในเชิงบวกระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและรัฐบาลมาเลเซีย

สภาพแวดล้อมดังกล่าวเปรียบได้กับกระจกสะท้อนตัวตนของชนทั้งสองกลุ่ม ซึ่งกระจกสะท้อนบานนี้อาจสะท้อนภาพในเชิงลบหรือบวก ตรงไปตรงมาหรือบิดเบี้ยวก็ได้ แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ กระจกสะท้อนบานนี้สะท้อนภาพที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มีลักษณะในเชิงลบ

---

[2] ดูรายละเอียดเรื่องนี้ในพีรยุทธโอรพันธ์ **การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้ของไทย และมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย** วิทยานิพนธ์ (คณะวรสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550)

[3] คนมาเลเซียเชื้อชาติไทยประมาณร้อยละ 49 นับถือศาสนาพุทธและมีวัดในประเทศมาเลเซีย รวม 89 วัด มีวัดอยู่ในรัฐกลันตันมากที่สุดคือ 42 วัด งบประมาณในการบำรุงวัดส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากคนมาเลเซียเชื้อสายจีนที่นับถือศาสนาพุทธ

ขณะที่บรรยากาศการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่มีลักษณะที่เป็นเชิงบวก การศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายู พบว่าความเป็นมลายูของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักไม่ค่อยได้รับการยอมรับในสังคมไทย ขณะที่ความเป็นไทยของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยค่อนข้างได้รับการยอมรับจากสังคมมาเลเซีย

เอกลักษณ์บางอย่างของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ยังลงรอยกับเอกลักษณ์ของความเป็นชาติมาเลเซีย เช่น การเป็นภูมิบุตร แต่ความลงรอยดังกล่าวแทบไม่พบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ค้นพบกับแนวคิดของ Brown[4] จะพบว่าความเป็นชาติของทั้งประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างชาติในเชิงการเมืองและชาติในเชิงวัฒนธรรม แต่หากพิจารณาให้ละเอียด จะพบว่า มาเลเซียมีลักษณะของความเป็นชาติในเชิงการเมืองมากกว่าประเทศไทย เนื่องจากสังคมมาเลเซียยังคงยืนยันในความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม

แต่ไทยก็ไม่ได้เป็นพหุสังคมอย่างแท้จริง เอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ส่วนกลางของประเทศก็ยังคงต่อต้านเอกลักษณ์ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูอยู่ในหลายรูปแบบ ข้อมูลที่ได้ตอกย้ำแนวความคิดของ Brown ที่ว่าความเป็นชาติในเชิงการเมืองเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากกว่าความเป็นชาติในเชิงวัฒนธรรม วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงภาพรวมที่เหมือนกัน คือ การสื่อสารในลักษณะที่ไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน และการแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถใช้เอกลักษณ์ร่วมกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ในหลายลักษณะ แต่ชาวไทยเชื้อสายมลายูแทบไม่มีการใช้เอกลักษณ์ใด ๆ ในการสร้างความเป็นพวกพ้องเดียวกันกับชาวไทยเชื้อสายไทย ดังนั้น ควรมีการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมของคนในพื้นที่ (เช่น ความเป็นคนพื้นที่ดั้งเดิมเหมือนกัน) และเน้นย้ำเอกลักษณ์ดังกล่าวให้เป็นเสมือนอุดมการณ์ที่สามารถทำให้ชนทุกกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่มีความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน

อุดมการณ์ดังกล่าวจะผลักดันให้ชนทุกกลุ่มมีความต้องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของตน ขณะที่ความเป็นไทยของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยค่อนข้างได้รับการยอมรับในสังคมมาเลเซีย แต่ความเป็นมลายูของชาวไทยเชื้อสายมลายูยังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการยอมรับความเป็น “คนมลายู” ของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ ทั้งที่เป็นการยอมรับในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การส่งเสริมให้มีการยอมรับการใช้ภาษามลายูในพื้นที่มากขึ้น ส่งเสริมเรื่องความเข้าใจในวิถีชีวิตแบบอิสลาม การแสดงการยอมรับดังกล่าวจะเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่บรรยากาศแห่งการการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน

ในมาเลเซียมีการหยิบใช้ความแตกต่างทางด้านเอกลักษณ์ของกลุ่มชนในเชิงบวก ขณะที่ในประเทศไทยการหยิบใช้เอกลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวแทบไม่มีให้เห็น ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้คนในพื้นที่และคนในส่วนอื่นของไทยมองความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในลักษณะที่เป็นจุดเด่นมากกว่าจุดด้อย โดยมุ่งไปที่การชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างสามารถนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้

บริบทรอบข้างในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวไทยเชื้อสายไทยแม้จะทำให้ชนทั้งสองกลุ่มต้องแยกตัวออกจากกันบ้างแต่ก็มิได้ส่งผลกระทบเทียบเท่าการเกิดขึ้น

---

[4] David Brown, **The State and Ethnic Politics in South East Asia,** (London and New York : Routledge, 1994) pp. 260-261 อ้างถึงในพีรยุทธ โอรพันธ์ *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้ของไทยและมาเลเซียเชื้อสายไทยรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย, อ้างถึงแล้ว,* หน้า 16

ของเหตุการณ์ความไม่สงบและการใช้อำนาจที่มีมากกว่าของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทางที่ผิด ดังนั้น สิ่งที่ควรเกิดขึ้นก็คือการยุติเหตุการณ์ ไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการทำให้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ส่วนผลกระทบที่เกิดจากอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นก็ควรแก้ไข โดยการสร้างความยุติธรรมที่แท้จริงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยการบังคับใช้กฎหมายทุกรูปแบบให้มีความยุติธรรมต่อชนทุกกลุ่มในพื้นที่ ความยุติธรรมดังกล่าวจะทำให้อำนาจที่อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ถูกใช้ไปในทางที่ผิด ซึ่งนำไปสู่บรรยากาศแห่งการสื่อสารที่ดีระหว่างกันในที่สุด[5]

บทบาทของมาเลเซียในฐานะประธานองค์การการประชุมโลกอิสลามและมุมมองที่มีต่อความไม่สงบในภาคใต้ของไทย

ในฐานะที่เคยเป็นประธาน OIC มาเลเซียมีความอ่อนไหวในความจำเป็นที่จะปกป้องผลประโยชน์ของชาวมุสลิมทั่วโลก รัฐบาลมาเลเซียจะมีความสนใจต่อการดูแลชาวมุสลิมกลุ่มน้อย โดยรัฐบาลที่มิใช่มุสลิม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมาเลเซียก็ไม่มีนโยบายต่อชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์เป็นพิเศษ มาเลเซียจะมีปฏิกิริยาต่อปัญหาใหญ่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับชาวมาเลย์-มุสลิมเป็นเรื่อง ๆ ไป

การขานรับของมาเลเซียจะถูกถือเป็นมาตรวัดในการพิจารณา ทั้งในความอ่อนไหวของไทยตลอดจนข้อเรียกร้องทางการเมืองในมาเลเซีย ในฐานะประธานของขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement) หรือ NAM ชื่อเสียงระหว่างประเทศของมาเลเซียได้รับการยกระดับขึ้นมา

สิ่งที่สำคัญกว่าอื่นใด คือนโยบายต่างประเทศของมาเลเซียที่ได้ย้ำถึงความสำคัญที่มีต่อหลักการที่มีความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ในภูมิภาค[6]

ครั้งหนึ่งรัฐสภาของมาเลเซียได้มีมติประณามการใช้กำลังอย่างไม่เหมาะสมโดยกองกำลังรักษาความสงบของไทยในเหตุการณ์ตากใบ (TakBai incident) แต่ชาวมาเลเซียส่วนใหญ่มองว่าไทยเป็นประเทศที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุด สะดวกสบายและเป็นประเทศที่เป็นมิตรที่จะเยี่ยมเยือน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของธุรกิจหรือการท่องเที่ยว และต้องการเห็นการแก้ไขวิกฤติการณ์เสียแต่เนิ่น ๆ คนทุกอาชีพในมาเลเซียมีความกังวลหากวิกฤติการณ์ขยายตัวออกไปก็จะมีอันตรายอย่างแท้จริง ความขัดแย้งก็จะลามมาถึงมาเลเซีย ซึ่งไม่อาจจินตนาการถึงสิ่งที่จะตามมาได้ อย่างน้อยที่สุดความเงียบและสงบของมาเลเซียก็จะถูกทำลายลงไป

การให้ที่ลี้ภัยทางการเมืองแก่ชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์จากภาคใต้ของไทยในปี 2548 โดยรัฐบาลมาเลเซียถูกมองว่าเป็นดั่งหลักฐานความพยายามของมาเลเซียที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในของไทย ทรรศนะนี้รัฐบาลมาเลเซียไม่เห็นด้วย โดยมาเลเซียมองว่าเรื่องของผู้ลี้ภัยเป็นปัญหาด้านมนุษยธรรมแท้ ๆ บางทีอาจจะเป็นเรื่องความอ่อนไหวทางการเมืองที่ว่าทำไมรัฐบาลมาเลเซียจึงไม่มีทางเลือกนอกไปจากการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อหลีกหนีพรรคฝ่ายตรงข้ามคือ พรรคอิสลาม (Pan Islamic Party) ที่จะทำให้ประเด็นนี้เป็นการเมือง

เป็นครั้งแรกที่มาเลเซียให้ที่พักพิงแก่ผู้ลี้ภัยมุสลิมที่หนีมาจากความรุนแรงทางการเมืองที่บ้าน และไม่ใช่การสมรู้ร่วมคิดที่มาเลเซียประโคมขึ้นมา[7] เมื่อมองย้อนกลับไปมาเลเซียค่อนข้างจะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีชีวิตชีวากับประเทศไทย ด้วยเหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้ว รวมทั้งช่วงเวลาที่มีความตึงเครียด โดยรวมแล้วความสัมพันธ์

---

[5] จรัญ มะลูลีม, *มองลอดแว่นความสัมพันธ์ไทย-มาเลย์ผ่านวิทยานิพนธ์ของพีรยุทธ โอรพันธ์ คณะวรสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสมาคมไทย-มาเลย์ (3)* **มติชนสุดสัปดาห์** 15-21 กุมภาพันธ์ ปี 2551, หน้า 69

[6] Website of the Malaysian Ministry of Foreign Affairs, http://www. Kln.gov.my. อ้างถึงใน Omar Farouk Bajunid, *The Malaysian Factor in the Prospects for Peace in Sourthern* **Thailand** in Imtiyaz Yusuf and Lars Peter. Schmidt (eds) **Understanding Conflict and Approaching Peace in Southern Thailand** (Bangkok :Konrad-Adenauer Stiftung, 2006) , p.224.

[7] *Ibid.,* p.230

ระหว่างสองประเทศเต็มไปด้วยไมตรีจิตและมิตรภาพเช่นกันมาเลเซียและไทยมีประวัติศาสตร์ของความสำเร็จในความร่วมมือด้านความมั่นคงมากกว่า 40 ปี ซึ่งในที่สุดได้นำไปสู่การยุบพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา[8]

ความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซีย (ปี 2549-2550)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง 4 ปีที่ผ่านมานี้ (2547-2550) เป็นช่วงที่รัฐบาลไทยและมาเลเซียฟื้นฟูความเข้าใจและมีความร่วมมือกว้างขวางกว่าเดิม รัฐบาลทั้งสองต่างมุ่งมั่นที่จะรักษาความสงบสุขจากภัยคุกคามของขบวนการแบ่งแยกดินแดนอาชญากรรมข้ามชาติ และกลุ่มผู้ก่อการร้ายสากลด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและวิถีของ ASEAN มาเลเซียได้เสนอที่จะให้การฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาให้แก่เยาวชนไทยเชื้อสายมาเลย์จากจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทำนองเดียวกันรัฐบาลไทยได้แสดงความสนใจที่จะให้มาเลเซียช่วยเป็นคนกลางไกล่เกลี่ยระหว่างรัฐบาลไทยกับผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พัฒนาการเช่นนี้ได้ช่วยเพิ่มความก้าวหน้าของความร่วมมือทั้งในกรอบความมั่นคงและในกรอบเศรษฐกิจของ JDA และเป็นหนึ่งในลักษณะที่สำคัญที่สุดในความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซียตลอด 50 ปีที่ผ่านมา

แม้ความมั่นคงจะเป็นประเด็นหลักในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย แต่ก็มีความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม สาธารณสุขและการศึกษา อย่างไรก็ดี ความร่วมมือประเภทหลังอาจดูสำคัญน้อยกว่าเรื่องความมั่นคง ข้อห่วงกังวลในลำดับแรกของรัฐบาลไทยและมาเลเซียตลอด 50 ปี ที่ผ่านมาและต่อไปอีกหลายสิบปีจะยังเป็นการรักษาความมั่นคงทางภูมิรัฐศาสตร์ ทั้งทางบกและทางทะเล[9] ต่อไป

ประเทศไทยกับมาเลเซียมีภารกิจร่วมกันในการนำเอาความสงบสุขกลับมาสู่ภาคใต้ตอนล่างของไทย มาเลเซียมี Taskforce 2001 ที่นำเอาคนหนุ่มสาวจากไทยไปฝึกฝนที่เรียกกันว่า Vocational training ทั้งสองประเทศมีหน่วยงานที่พร้อมจะทำงานร่วมกันในนามรัฐบาล

นับตั้งแต่ 2547 ซึ่งมีการปล้นปืนที่ค่ายกองพันพัฒนาตำบลปิเล็ง อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ก็ดูเหมือนว่าสามจังหวัดภาคใต้ของไทยจะไม่เคยมีความสงบอย่างต่อเนื่องอีกเลย โดยเฉพาะเมื่อความรุนแรงเกิดขึ้นอีกครั้งที่มัสญิดกรือเซะ เมื่อวันที่ 28 เมษายน ปี 2547 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิต 32 คนและเจ้าหน้าที่เสียชีวิต 3 นาย ตามมาด้วยเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงที่อำเภอตากใบ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม ปีเดียวกันที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตในเบื้องต้น 6 คน และเสียชีวิตระหว่างการขนย้าย โดยรถยนต์ทหารอีก 78 คน

ความขัดแย้งอื่น ๆ ที่ตามหลังสองเหตุการณ์ดังกล่าวยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง และที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-มาเลย์และต่อชาวมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโลกมุสลิมอย่างมาก ได้แก่ การอพยพของชาวมุสลิม 131 คน จากจังหวัดนราธิวาส ไปยังมาเลเซียด้วยข้ออ้างที่ว่าในบ้านเกิดของพวกเขาไม่มีความปลอดภัยหลังจากอิมามที่ได้รับความเคารพในหมู่บ้านของพวกเขาถูกอ้างว่าถูกสังหารโดยคนในเครื่องแบบ ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของคนจำนวนมากที่มองว่าไทยเคยเป็นดินแดนที่มีผู้ลี้ภัยมาอยู่อาศัย ไม่ใช่ดินแดนที่ผู้คนลี้ภัยไปอยู่ที่อื่น ชาวมุสลิมจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และองค์การการประชุมอิสลาม (OIC) ต่างก็มีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกันว่าเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดภาคใต้ของไทยเป็นเรื่องของการแยกดินแดนความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมมาเลย์มากกว่าจะเป็นเรื่องของศาสนา ประเทศมาเลเซียและทุกองค์กรมุสลิมต้องการให้ประเทศไทยแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีมากกว่าการใช้วิธีอื่นใด

---

[8] ดู KittiRatanachaya, General Dato, **The Communist Party of Malaysia and Thailand** (Bangkok : Duangkaew Publishing House, 1996) , p.33 อ้างถึงใน Omar Farouk, Ibid.

[9] มาลา ราโจ เสถียร, *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย :50 ปีแห่งมิตรภาพและความเป็นมิตร, อ้างถึงแล้ว,* หน้า 138

สหรัฐกับเอเชียบททบทวน
Re – Thinking : USA & ASIA

โดย ดร.อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์
ผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์วิจัยและคณะผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนฯ (SAREC)

มีเหตุการณ์หลายอย่างที่ต้องนำมาพิจารณาเพราะโลกทุกวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง เช่น การแข็งค่าขึ้นอย่างกะทันหันของเงินฟรังสวิส ส่งผลให้คนทิ้งเงินฟรังสวิส และหันไปซื้อทองคำ ทำให้ราคาทองคำสูงค่าขึ้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากในลักษณะพลวัตร และเมื่อมีสิ่งหนึ่งเปลี่ยนไป จะส่งผลกระทบต่อหลายสิ่งตามมา และสิ่งหนึ่งที่ควรดูคือ **สหรัฐฯ กับเอเชีย**

พัฒนาการ ปี 2011 ประธานาธิบดี บารัก โอบาม่า กำลังหยุดยั้งการเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการสันติภาพในตะวันออกกลาง หลังจากที่รัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การนำของพรรครีพับลิกันที่นำโดยประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช เข้าไปติดหล่มในสงครามอิรักและอัฟกานิสถาน ขณะเดียวกัน สหรัฐฯ ก็เวียนหัวกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ในปากีสถาน และผิดหวังในสงครามในอัฟริกา และมองเห็นเค้าลางแล้วว่าวิกฤตค่าเงินในยุโรปกำลังทำร้ายเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยเหตุนี้เอง ภายใต้การนำของพรรคดีโมแครต โดยประธานาธิบดี บารัก โอบาม่าจึงแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ สำหรับสหรัฐฯ ในเอเชีย-แปซิฟิก

จุดเริ่มต้นของนโยบายเอเชีย - แปซิฟิก เริ่มต้นที่ฮาวาย ปี 2011 เมื่อสหรัฐฯ เป็นเจ้าภาพการประชุม 21 ชาติ (Asia Pacific Economic Cooperation – APEC) หลังจากนั้นประธานาธิบดี บารัก โอบาม่า ก็เดินทางเยือนออสเตรเลียโดยพูดคุยในประเด็นความร่วมมือทางทหารอยู่ ต่อจากนั้นผู้นำสหรัฐฯ ก็ไปเมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อเข้าร่วมประชุม East Asia Summit เหตุการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ มีผลประโยชน์ในเอเชีย-แปซิฟิกเพิ่มมากขึ้น ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ในที่สุดประธานาธิบดี บารัก โอบาม่า ก็ประกาศออกมาว่า

"...สหรัฐอเมริกาไม่ใช่เป็นมหาอำนาจในแอตแลนติก (Atlantic) เท่านั้น แต่สหรัฐอเมริกายังเป็นมหาอำนาจในเอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific) อีกด้วย..."

หากย้อนกลับไปดูในอดีต จะพบว่ารัฐมนตรีต่างประเทศของรัฐบาลบารัก โอบาม่า คือ นางฮินลารี่ คลินตันได้เดินทางเยือนภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยเป็นการเยือนต่างประเทศหลังเข้ารับตำแหน่งครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2009 การเดินทางเยือนเอเชีย-แปซิฟิกครั้งนั้น นับได้ว่าไม่มีรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ เยือนภูมิภาคนี้เลยนับตั้งแต่รัฐมนตรีต่างประเทศ ดีนรัสซ์ (Dean Rush) ซึ่งเดินทางมาเยือนเอเชียแปซิฟิกครั้งสุดท้ายเมื่อปี 1961 อันเป็นช่วงสงครามเย็น ซึ่งสหรัฐฯ มีบทบาทอย่างสูงในสงครามครั้งนั้น

เมื่อรัฐมนตรี นางฮินลารี่ คลินตันเยือนเอเชีย-แปซิฟิก เธอและรัฐบาลสหรัฐพยายามอย่างมากในการเข้ามาสรรสร้างโครงสร้างสถาปัตยกรรมทางการเมืองการทูตในภูมิภาค (Regional architecture) ลงนามในสนธิสัญญาอีกหลายฉบับ เข้าร่วมประชุม Summit นับสิบ ๆ ครั้ง โดยเป็นทั้งผู้เสนอและร่วมริเริ่มความร่วมมือภูมิภาคระดับเล็ก ๆ อีกมากมาย ซึ่งนางคลินตันเคยเขียนบทความลงใน Foreign Policy magazine เพื่อชี้ให้เห็นว่าเอเชีย-แปซิฟิกเป็นตัวขับเคลื่อนหลักทางเศรษฐกิจการเมืองโลก และเอเชีย-แปซิฟิกคือ ความจริงของโอกาสในศตวรรษที่ 21

ประเมินและทบทวน

ปี 2015 หรือเมื่อเวลาล่วงเลยมีเกือบ 5 ปี และเมื่อใกล้ถึงกำหนดการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนใหม่อีกครั้งหนึ่ง พบว่า เอเชีย-แปซิฟิกไม่ใช่หมูสำหรับสหรัฐ

อีกต่อไปแล้ว แม้ว่าสหรัฐฯ จะให้ความสำคัญและพยายามเข้ามามีบทบาทในหลายวิถีทางในเอเชียแปซิฟิก กล่าวคือ

เมียนมาร์ เมื่อเมียนมาร์เปิดประเทศอีกครั้งหลังจัดการให้มีการเลือกตั้งในปี 2010 ทั้งที่สหรัฐฯ มีส่วนในการช่วยให้เปิดประเทศโดยการยกเลิกการแซงชั่นเมียนมาร์ แต่เมียนมาร์ก็ผันแปรตามสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศทั้งภายในและระหว่างประเทศอย่างที่ไม่มีใครคาดถึง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการแสดงสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของคนเมียนมาร์ทั้งเพิ่มสูงขึ้นและทรงพลัง

แรงกดดันที่เรียกร้องให้รัฐบาลเมียนมาร์รับฟังและรับข้อเสนอของคนเมียนมาร์ เช่น เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ผลกระทบการลงทุนจากต่างประเทศ การชุมนุมประท้วง การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของคนเมียนมาร์แพร่กระจายออกไปอย่างรวดเร็วและทรงอานุภาพ แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในรัฐสภาเมียนมาร์ หากทว่าเกิดขึ้นในบรรยากาศชีวิตประจำ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้งในสังคมออนไลน์ ประธานาธิบดี บารัก โอบาม่าเคยเยือนเมียนมาร์แล้ว และอาจจะเยือนอีกจนกลายเป็นผู้นำสหรัฐฯ ที่เยือนเมียนมาร์มากที่สุดในประวัติศาสตร์ แต่ท่านไม่ใช่ผู้นำคนสำคัญสำหรับเมียนมาร์เพียงคนเดียว ผู้นำจีน อินเดีย ญี่ปุ่น เยอรมันล้วนแต่เป็นเป็นผู้นำของเมียนมาร์ทั้งสิ้น

จีน ได้กลายเป็นพญามังกรผู้ไร้เทียมทานในยุทธจักรและนำหน้าประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ รวมถึงสหรัฐฯ ด้วย จีนเป็นชาติเดียวที่ส่งข้าวสารไปช่วยรัฐบาลประเทศมัลดีฟ ซึ่งใคร ๆ ก็มองว่าเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่มีค่าเพียงแค่สถานที่ต่างอากาศ แต่สำหรับสี่ จิ้นผิง ประธานาธิบดีของจีนมองว่ามัลดีฟเป็นจุดยุทธศาสตร์ของเส้นทางเอเชียใต้ ด้วยเหตุนี้เอง ข้าวที่ส่งไปช่วยเหลือจึงเป็นสินค้าการเมืองและสัญลักษณ์ของยุทธศาสตร์เชิงรุกอย่างรวดเร็วของจีนในเอเชียใต้

ตอนนี้คำว่า ถนน (Roads) รางรถไฟ (Rails) ท่าเรือ (Ports) และเข็มขัด (Belts) เป็นคำที่ปรากฏในสื่อมวลชนของจีนมากและจะมากขึ้น ทั้งหมดนี้คือ Connectivity หรือความเชื่อมโยงที่เป็นพหูพจน์ โยงใย ทับซ้อน เชื่อมต่อทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทั้งช้า เร็ว และเร็วจัด ซึ่งจีนได้มีส่วนในการขยายการเชื่อมต่อเหล่านี้ระหว่างเอเชียกับเอเชียใต้ เอเชียกับเอเชียกลาง เอเชียกลางกับยุโรป และจากเหนือจรดใต้

ไม่ว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งเช่นรัฐบาลอภิสิทธิ์ชน หรือรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร จีนสามารถสร้างสัมพันธ์ไมตรีได้หมด และยังไม่มีรัฐบาลประเทศไหนที่ปิดประตูไม่ต้อนรับจีน แต่ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น อย่างเพื่อน อย่างมหามิตร เป็นสิ่งที่ผู้นำของทุกประเทศต่างสัมผัสได้จากจีนเช่นกัน

ไทย มหามิตร วิทยุสหรัฐฯ และสื่อมวลชนไทยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษรายงานว่า นายแดเนียน รัสเซล ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลไทย ทั้งกรณีการใช้กฎอัยการศึกและกระบวนการถอดถอนอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยกล่าวว่า **"...การที่ผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งถูกยึดอำนาจ แล้วถูกดำเนินคดีอาชญากรรมนานาชาติย่อมอดคิดไม่ได้ว่า การกระทำดังกล่าว มีแรงผลักดันมาจากการเมือง..."**[10]

การเดินทางเข้ามาของรัฐมนตรีช่วยต่างประเทศรัสเซล ได้สร้างความกังวลหลายอย่าง รวมทั้งคิดว่า ผู้นำของกลุ่มคนที่นิยมอดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร ต้องการใช้สหรัฐฯ ขับเคลื่อนในการเมืองภายในของไทย สหรัฐฯ อาจต้องการใช้โอกาสนี้เพื่อก่อรูป "อาหรับสปริง" ในประเทศไทย รวมทั้งการแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ - จีน สามารถขยายความขัดแย้งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในไทยก็ได้ และสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันคือ การใช้การฝึก "คอบร้า โกลด์" เป็นเครื่องมือสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาลไทย

Washington Post รายงานว่า รัฐบาลสหรัฐฯ ยังคงส่งเจ้าหน้าที่ทหารมาร่วมฝึกคอบร้า โกลด์ที่ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 9 - 20 กุมภาพันธ์ 2558 โดยอ้างคำกล่าวของเจ้าหน้าที่สหรัฐฯ รายหนึ่งว่า กระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ ได้ส่งทหาร 3,600 นาย เดินทางมายังประเทศไทยในสัปดาห์ เพื่อร่วมฝึกทหารด้วยกัน แม้ว่าไทยยังอยู่ในช่วงของการรัฐประหารก็ตาม

---

[10] Arian Kupferman-Suthavong, PrangthongJitcharoenkul and PatsaraJikkan, " US warns on political ' fairness" Bangkok Post 27 January 2015 :10

แต่เดิมที รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ยกเลิกความช่วยเหลือทางทหารและการแลกเปลี่ยนใด ๆ กับรัฐบาลไทยหลังเกิดเหตุรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ประเทศไทยยังคงอยู่ภายใต้กฎอัยการศึก แต่รัฐบาลสหรัฐฯ ตัดสินใจจะไม่นำเรื่องทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมกันต่อไป

รัฐบาลสหรัฐฯ รู้สึกลังเลที่จะเลิกการฝึกคอบร้า โกลด์ เกรงว่าอาจจะเป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์ทางทหารอันยาวนานระหว่างสหรัฐฯ กับไทยที่มีมาเกือบ 200 ปี และเป็นห่วงว่า การแตกแยกระหว่างทั้งสองประเทศอาจจะส่งผลให้กองทัพไทยใกล้ชิดกับประเทศจีนมากขึ้น ซึ่งจีนเป็นประเทศมหาอำนาจที่แข่งขันกับสหรัฐฯ และเข้ามามีบทบาทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในขณะนี้ ในเวลาเดียวกันรัฐบาลสหรัฐฯ ก็ระมัดระวังกับการถูกมองว่าให้การสนับสนุนรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นางสาวเมลิซา เอ. สวินนีย์ โฆษกสถานทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย เปิดเผยว่า สหรัฐฯ ได้ตัดสินใจที่จะฝึกคอบร้า โกลด์ต่อ โดยปรับเปลี่ยนและลดขนาดของการฝึกลง โดยจะเน้นการฝึกการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาทุกข์ ขณะที่การฝึกสะเทินน้ำสะเทินบกถูกยกเลิกไป ส่วนการฝึกด้วยกระสุนจริงจะยังคงมีอยู่ต่อไป และลดจำนวนทหารลงจาก 4,300 นาย ปีที่แล้ว เหลือ 3,600 นาย ในปีนี้

อย่างไรก็ตาม แรงกดดันทั้งจากการวิจารณ์และการเคลื่อนไหวของรัฐมนตรีช่วยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ต่อไทยก็ไม่ประสบความสำเร็จ ผู้กำหนดนโยบายสหรัฐฯ หลายฝ่ายมองว่า การเข้าพบอดีตนายกรัฐมนตรีไทย ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ทำให้หลายฝ่ายใช้การเคลื่อนไหวของรัฐมนตรี รัสเซล เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของฝ่ายตนเอง ผู้นำทางนโยบายในวอชิงตันมองเห็นว่า การประกาศลดกำลังการฝึกคอบร้า โกลด์เป็นการชักจูงให้ไทยหันไปเข้าข้างจีนมากขึ้น มีการวิเคราะห์กันว่า รัฐบาลสหรัฐฯ ต้องต่อสู้กับการเติบโตของจีนที่กำลังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจกับไทย

ความแนบแน่นระหว่างกองทัพจีนและไทยมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในแง่จีนไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองภายในของไทย การเดินทางระหว่างผู้นำกองทัพและรัฐบาลทั้งจีนและไทยมีเพิ่มขึ้นหลังการรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม 2557 ข้อเสนอในการให้สินเชื่อต่อการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากกองทัพจีน การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมของนายทหารไทยในโรงเรียนเสนาธิการทหารจีน ในขณะเดียวกัน การเสนอโครงการก่อสร้างและการปล่อยเงินกู้โครงการรถไฟฟ้าจากทางรัฐบาลจีนย่อมทำให้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นเฟ้นและหลายมิติมากขึ้นของรัฐบาลจีนและกองทัพจีนที่มีต่อทางการไทย

ในปัจจุบันนี้ การฝึกคอบร้า โกลด์จึงมีความสำคัญต่อสหรัฐฯ เพราะเป็นหนึ่งในการฝึกกองทัพร่วมกันระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลก นำโดยกองทัพไทยและสหรัฐฯ ที่มีมายาวนานกว่า 30 ปี และในที่สุดการเคลื่อนไหววิพากษ์วิจารณ์การเมืองไทยของรัฐมนตรีช่วยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ นายแดเนียล รัสเซล รวมทั้งการใช้การฝึกคอบร้า โกลด์ กดดันการเมืองไทยหลังการรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม 2557 ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

พลเอก วรพงษ์ สง่าเนตร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เปิดเผยว่า การฝึกทหารร่วมระหว่างไทยกับสหรัฐฯ คอบร้า โกลด์ 2015 มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการที่โรงเรียนเตรียมทหาร ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558[11] โดยท่านกล่าวว่า ยอดกำลังพลไม่ได้ลดลง แต่ก็ใกล้เคียงกับปีที่แล้ว อีกทั้งอุปทูตสหรัฐฯ ประจำไทยก็เข้าร่วมในพิธีเปิดการซ้อมรบอย่างเป็นทางการ หลังจากบ่ายเบี่ยงพอเป็นพิธีมาตลอด

จากเหตุการณ์ดังกล่าว มองแค่เมียนมาร์ จีนและไทย ก็เห็นแล้วว่าเอเชียได้เปลี่ยนแปลงไปมาก มีความสลับซับซ้อนและหลายชาติ รวมทั้งสำหรับสหรัฐฯ ต้องทบทวนและทำความเข้าใจอะไรใหม่ ๆ อีกมากและตลอดเวลา

[11] มติชนสุดสัปดาห์ 6-12 กุมภาพันธ์ 2558 : 7

SAREC

Strategic Studies Center
National Defence Studies Institute

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดี แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02 275 5716 เว็บไซต์ WWW.SSCTHAILAND.ORG